

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Papii și tiparnițele

(+). Rânduși de Mântuitorul să fie locuitori ai Săi pe pământ și păstori supremi ai turmei Sale, urmașii vârhovnicului Petre au înțeles în toată vremea, mai bine ca oricine, ce mijloace le pot fi mai binevenite întru luminarea oștelor încredințate grijei lor și ce arme le pot fi mai de folos întru apărarea acelorasi. Invenția lui Gutenberg, abia dată la iveală, a și fost îmbrățișată cu toată căldura de Pontifexul Roman de atunci, Paul II, care i-a înțeles numai decât însemnătatea pentru apostolia creștină. Cea dintâi tipografie instalată în afară de granițele Germaniei, după cum remarcă un bun cunoscător al cauzei într'un studiu din „The Register”, a fost cea dela Subiaco, din statele papale, căreia i-a urmat repede la 1467, cea dela Roma. De sub teascurile acesteia au ieșit cu vremea nu mai puțin de 12,475 de lucrări diferite, una mai valoroasă ca alta.

Pe drumul arătat de Paul II au continuat să meargă și alți Papi. Așa Piu IV, care când vede că altfel nu poate susține această operă dragă, pune dări pe enoriașii săi din Cetatea Veșnică. Gregoriu XIII merge mai departe: visează o tiparniță care să satisfacă nevoile întregii creștinătăți. Și pentru a nu rămânea numai în lumea visurilor, destinează realizării ideii un fond de peste 100 000 ducaci aur. După care începe să tipărească până și lucrări arabe, armeniene, iberice și slave. . . Sixt V, pentru a nu cumva cauza tipografiei vaticane să cadă cu vremea de pe planul preocupărilor de ordin primar, înființează, o congregație anume: „Pro Typographia Vaticana”.

Tradiția aceasta de apreciere deosebită a tiparnițelor și a produselor lor, a rămas neștirbită până azi. Leon XIII reorganizează imprimeria pontificală amăsurat exigențelor vremii sale. Piu X duce mai departe opera predecesorilor: se îngrijește de mașini model; ridică un local nou și impozant pentru tipografie și unește într'una singură cele două tiparnițe: a Propagandei și a Vaticanului, cunoscute de aci încolo sub un singur nume: Polyglotta Vaticana; una dintre cele mai bine asortate imprimerii de pe glob. Actualul Sf. Părinte, se știe prea bine, ține la tipar și la tipăritura bună ca la ochii din cap. A spus-o doar de repetate ori că „tipăritura bună e arma principală a Bisericii în lupta sa împotriva ignoranței și a prejudițiilor”.

Decât: procedura Vicarilor Domnului pentru noi e normativ de urmat (firește că în cadrele puterilor noastre), și cuvântul lor pentru noi e ordin. Adecă așa ar trebui să fie. Oum, din păcate, nu e cazul. Dovada o fac bițele produse ale tiparnițelor noastre cari rămân nedesfăcute. Titluri, — titulus pictus, — se găsesc ele câte vrei pentru a nu aduce jertfa recerută de susținerea slovei creștine. Cum iarăși se găsesc motive pentru a îndritui o risipă, nu odată cu adevărat boierească, pe tutun, bunăoară. Asta chiar din partea acelor cari pentru o carte, pentru o gazetă, pentru o revistă cinstită „n'au mijloace”. — Ce departe suntem noi, Doamne sfinte, sub raportul susținerii presei bune, de croații, olandezii, englezii catolici! Și până și de bușmanii converși dela păgânism la creștinism!

Ceeace, pentru viitor, nu-i iertat să se mai întâmple. Când dușmanii credinței ne copleșesc cu tipăriturile lor, noi nu putem rămânea tembălii de până acum, cari se ascund după degete și se eschivează dela datoria de a fi, pe terenul răspândirii cărții, gazetei și revistei bune împreună lucrătorii lui Dumnezeu. — Ar fi o jărădelege strigătoare la cer!

Pe vechiul drum

Porunca națională a păcii — Dihonia confesională în creștere —
Proselitism cu concursul statului — Datoria guvernului

(*) Zările viitorului rămân întunecate. Primejdii grele ne aleșuiesc. Conducătorii statelor europene nu mai fac taină din grijile negre ce-i apasă.

Nu suntem pesimiști. Și nu trebuie să fim. Cultivăm cu îndărătnicie speranța în mai bine. Vrem să credem orbește în „cumințenia popoarelor”, invocată de vracii diplomației. Nădăduim și mai mult în mila și bunătatea lui Dumnezeu. — Mărturisim însă, că Domnul are destule motive ca să ne pedepsească. Pe toți. Și pe noi Români. Și nu e o taină pentru nimeni, că eventualul cataclism ne-ar isbi pe noi mai cumplit decât pe mulți alții.

De aceea, mai mult decât alții, trebuie să ne pregătim. Cu zor și cu spor. În toate zilele și pe toate terenurile. Să întărim brațele și să oțelim sufletele. Asta mai ales. Cu atât mai vârtos, că nu costă bani. Numai bunăvoință. Numai patriotism luminat; dragoste de neam adevărată și sinceră. — Aceasta ne poruncește, cu ultima tărie, să cultivăm pacea dintre noi. Să ne ferim de certuri și sfâșieri. Să înconjurăm dușmăniile cel puțin acolo unde se poate. Cel puțin în domeniile unde sunt cu atât mai păgubitoare cu cât sunt mai inutile. Așa cum e, în primul rând, domeniul religios, al credinței.

Adevăruri evidente; elemente de temelie în abecedarul neamului. Le repetăm totuși și le strigăm în urechile lumii, fiindcă nu sunt ținute în seamă. Fiindcă mulți le calcă în picioare fără o tremurare de conștiință. Mai mult și mai rău: în numele iubirii de neam; cu pretenții de eroism anacronic, pentru care nu se sfiesc a cere imediat răsplată gălăgioasă. Gândiți-vă numai la *proselitismul unor conducători ai ortodoxiei din Ardeal*. La mijloacele pe cari le întrebuițează, fără leac de rușine, pentru marea lor ambiție de a „rupe pecețile” unirii dela 1700. Năravuri vechi și binecunoscute, pe cari le-au adus întregi, nerevăzute și necorectate, în noul an. Continuă să le deprindă, în diferite puncte de acțiune, din chiar primele zile ale anului, cu vechea lipsă de omenie și în disprețul cinic al duhului evanghelic.

Să trecem însă peste acest spectacol trist. Se pare că organizatorii lui nu mai pot fi îndreptați. Fanatismul i-a lovit cu orbla minții, și nu mai pot vedea lumina adevărului. Iar setea de măreție deșartă îi împinge mereu la acte tot mai disperate, tot mai urite, pe măsură ce văd zădărnicia încercărilor de până acum.

Această păcătoasă acțiune de învrăjpire a spiritelor are însă și o altă latură, mult mai vinovată și mult mai primejdioasă. Și anume: *târrea Statului în harța confesională; degradarea autorităților publice la rolul păcătos de*

unealtă a proselitismului ortodox. Nărav vechiu și acesta. Care însă se înrăutățește pe zi ce îmbătrânește. Nu vom aduce dovezi multe pentru adevăritatea acestei afirmațiuni dureroase. Ele vor fi însă perfect concludente. — Iată ce citim, de ex. în „Acțiunea Maramureșană” din 8. I. 36. despre felul cum chivernisește și cum se ostenește d. *prefect Lucescu în Maramureș*: „Am auzit întâi că încearcă să facă *proselitism ortodox cu forța* și nu numai că ia apărarea și favorizează fățiș biserica ortodoxă, dar bruschează preoții și credincioșii bisericii unite. Că uzează de acte de mână tare pentru a-și satisface dorul de proselitism. (Întâmplarea cu biserica din piața Sighetului). Ce lucru nepermis pentru un reprezentant al guvernului și ce lipsă de tact!”.

„Nepermis”, de sigur. Totuși, n'am voi să dăm cazului importanță exagerată. Ne-ar părea bine, dacă ar fi vorba de un abuz regretabil al cutărui „iluminat” kerularian. Ar ajunge să-l semnalăm ministerului și pacea ar fi sfântă. — Lucrul însă e ceva mai complicat. Acest domn Lucescu, adeca, nu lucește pentru întâia dată în astfel de tenebroase isprăvuri. În calitatea lui de prefect-călător, s'a mai ilustrat în același fel și în alte părți. De ex. în Târnava-mică. Totuși ministerul continuă să-i dea, cu predilecție, astfel de însărcinări vremelnice. Il nimerește tocmai pe el, dintre atâția inspeciori administrativi, din cari face prefecti în județele unde se ceartă partizanii politici ai ministrului. De ce?

Și nici asta n'ar fi culmea nenorocirii. Din păcate însă astfel de exemplare, pornite pe proselitism, lucesc și foiesc în toate părțile Ardealului și în toate ramurile vieții publice. Și ori de câte ori au fost arătate guvernului manevrele lor vinovate, au rămas nepedepsiți. Fapt care, în sine, egalează cu încurajarea. — De altfel *bunăvoința pe care o găsesc la minister tulburătorii păcii confesionale*, e arhicunoscută. O cunosc și o folosesc în deosebi elementele rele din corpul funcționarilor. Prinși cu ocaua mică, dovediți vinovați în împlinirea slujbei lor, ei trec repede în tabăra bătăușilor ortodoxiei și, ca prin farmec, dosarele se închid și ei rămân pe loc, continuând nestingheriți păcatele vechi sub ocrotirea misterioasă a dominanței iertătoare. — Se poate o probă mai dureroasă despre coborîrea puterii de stat în arena confesionalismului? Și se poate o crimă mai primejdioasă decât anarhia și stricăciunea ce urmează din acest amestec nesocotit?

Să nu uităm însă, măcar în treacăt, nici alte manifestări ale confesionalismului de stat. Favoruri și avantajii nenumărate se dau cu mână largă bisericii dominante; nouă ni-se drămluiesc și drepturile recunoscute. — Sistematically

și cu plan în comunele unite se numesc dascăli și funcționari de preferință ortodocși și, imediat, pentru câteva suflete călătoare se face capela sau chiar biserică și parohie ortodoxă. — Stăruim mereu, de atâția ani, să se aranjeze odată chestiunea participării autorităților la serviciile divine din prilejul sărbătorilor naționale, în chip drept și echitabil. De geaba. Continuă situația de permanentă umilire și de bruscare a Bisericii noastre. De ce?

De ce și până când? Punem On. guvern întrebarea cu toată durerea, dar și cu toată hotărârea. Răspunzător de soarta țării și a neamului, credem că în actuala stare a lucrurilor el are datoria imediată de a examina serios și să instiie această problemă și de a îndrepta lucrurile. Să așeze fără întârziere autoritatea de stat la locul ei, de apărătoare a păcii, prin aplicarea legii și a dreptății. Altfel se face vinovat de învrăjbirea și stricarea sufletească a neamului!

Răspunsul Suveranului la telegrama omagială a Astrului. Precum se știe, din congresul Asociației Studenților Români Uniți (Astru) ținut la Blaj, s'a expediat Malestății Sale o telegramă omagială. La acest semn de devotament neprecupețit, s'a transmis d. Dr. Nicolae Popa, președ. Astrului, următorul răspuns:

Castelul Peleş, 31, XII.

M. S. Regele mulțumește studențimei române adunată în congres general la Blaj pentru sentimentele de credință și dragoste exprimate. General adjutant ILASIEVICI.

Conștientă și sinceră în tot ce zice, tinerimea astristă se va dovedi prin faptele sale a fi în toată vremea element de creștinească cinste și ordine, pe care va putea conta totdeauna Biserica, Neamul și Coroana.

Testament creștinește pilduitor. Una din cele mai strălucite figuri ale științei românești, prof. Ștefan Minovici, a trecut de curând la cele veșnice. Chimist, legist, gra-

folog și organizator de institute, adormitul în Domnul a fost și un credincios convins. Despre ceea ce dovedă și testamentul său din care reținem rândurile mult grăitoare:

„Urmașilor și elevilor mei le recomand să aprecieze cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt lumina lumii. Cei ce urmează Mie nu va umbra întru întunec, ci va avea lumina vieții“. Prin aceasta vă veți asigura triumful vieții și al activității voastre. Ridicați-vă în viața spirituală care înalță și a jertfei care innobilează. Fără ideal, nici o muncă constructivă, nici o energie creatoare.

„Ca să nu greșiți, ascultați întotdeauna de glasul conștiinței; conștiința e sufletul și sufletul e divin. Dispar fericiți că am făcut ce am putut“.

De-am avea mai multe suflete în păturile superioare ca savantul S. Minovici, ce alta ar fi fața țării întregi!

Tot cotidianul nostru

Firește: cotidianul pe care nu-l avem încă. Dar pe care va trebui să-l avem cât mai în curând. Pentru că mulți sunt cei ce ne volesc nouă rele și ne atacă mereu și cu răutate.

E adevărat că ne apărăm și noi totdeauna, pedant și cu lux de argumente. Dar ce contează presa noastră? Rămânem în postura inegală de-a lupta cu săgeți primitive împotriva celor ce ne atacă cu mitraliere.

Comparația-i adecvată. Acesta-i raportul între gazetele noastre de săptămână și marile cotidiene. Putem noi tot răspunde ofenselor ce ni-se aduc, dacă presa noastră nu ne servește, sau mai bine zis ne servește atât cât poate să servească un tiraj săptămânal de 1000 exemplare față de unul zilnic de 50 de mii. Iar calomniile vânturate în curentul unui astfel de tiraj cine le mai poate preveni ori spulbera! Și Doamne, câte adevăruri mai avem de reabilitat!..

Nu știu dacă comitetul de presă al Agru-

lul poate lucra independent de congresul general, sau nu. Căci dacă activitatea i-se limitează la constăturile dela adunarea anuală, și tot restul timpului rămâne suspendată, atunci de puține realizări putem lega nădejde.

Ar trebui ca pe lângă acest comitet să înființăm un „Apostolat al presei“, o confraternitate de preoți și laici care având un program de viață spirituală — să lucreze în cădrele Agru-lui; să facă propagandă, să adune subscripții, să pregătească terenul moral al apariției noului ziar, și mai ales să ceară ajutorul prin rugăciuni, care singure sunt garanția viitoarelor realizări. Apoi ne mai trebuie vre-o 3 oameni, fie și numai 3, dar devotați — care să conducă „Apostolatul“ — o de-am avea și noi un Louis Veuille! Sigur că dificultățile sunt multe, dar nu obiecții și comentarii ne trebuiesc, ci un început de realizări. Și facem o înscriere a tuturor celor ce vor să se înroleze în apostolat și, cerând binecuvântarea Arhieriei noastre, să începem munca.

Și'n concluzie un mic avertisment:

Să nu uităm că suntem aproape 2 milioane de români catolici, cu un cler numeric aproape echivalent cu al Belgiei, Croației și Cehoslovaciei — care sunt catolice. Să nu uităm că suntem într-o țară în care avem misiune sfântă și unde orice omisiune e apostatare. Și dacă totuși nu vom fi capabili să susținem un demn ziar catolic, atunci într'adevăr suntem vrednici de soarta ce ne pregătesc dușmanii noștri — sau mai bine zis — de soarta care inconștient noi înșine ni pregătim.

Pr. Ioan Ploscaru

Iperzel jandarmăresc, ori altceva! Parohia noastră Boziaș de lângă Dicioșmărtin a fost profund tulburată în prezinta Bobotezei din acest an. Faptul s'a petrecut așa: Voind pâr. Liviu Costea, preotul local, și umbie în acea zi cu crucea pe la casele credincioșilor, a fost oprit, pur și simplu, să-și îndeplinească slujba. Și nu de ceva cetățeni turmentați, ci de postul de jandarmi dela

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Rătăcirea maglaviteană

de Protopresbiterul ortodox

De mult aș fi ridicat glasul meu, împotriva nenorocirii creștinești, mai bine necreștinești ortodoxă dela Maglavit. Ziarelor ovreești n'am vrut să mă adresez. Mă folosesc de faptul că Sibiu, nefericitul Sibiu, provoacă Biserica unită pe tema Maglavitului. Și dacă în „Unirea“ i-se răspunde cu vorbele dascălului evreu Gamaliel, să-mi dea voie „Unirea“ să răspund eu, cu vorbele protopresbiterului ortodox, indignat de nelegiuirea doctrinară și confesională; de jaful conștiințelor, de pângărirea cinică a sufletului creștinesc și sincer românesc, și în sfârșit de nețrebnicia înscenată politicește și idioțeste, care necinstește nașa și sufletul ei.

Și lată acuma probele: I. Dacă-mi va ajuta Dumnezeu va trebui ca de Paști, — Paștile ce vin ale anului ce așteptăm, — să citesc din ușa sf. Altar, sf. Evanghelle după sf. Ioan: Pe Dumnezeu, nimenia nici odinioară nu l-a văzut. Acest lucru l-a spus Fiul cel singur născut care este în sânul Tatălui (sf. Ioan I. 18, Evanghella de a doua zi de Paști). Grecește textul este așa: Θεόν ουδεις, εώρακεν πωποτε. ο μονογενής υιός ο υν εις τον κολπον του πατρός, εκείνος εζηγησατο. Traducerile au dat

pe εζηγησατο; — chiar pâr. Gala Galaction¹⁾ —, prin: a spus. Textul εζηγησατο înseamnă însă că Mântuitorul a făcut asupra acestui lucru o tălmăcire, o exegeză. Urme de acest fapt avem tot în sf. Ioan. Pâr. Galaction traduce cam așa cum ar aproba sfios în revista oficială a sf. Sinod Isprava dela Maglavit. Dar traducerea condiționalului posibil, periodus hypotheticus non realitatis sed possibilitatis, cum e cazul aci, e așa: Dacă aveți puțința să mă recunoașteți pe mine — atunci, aveți puțința ca și pe Tatăl meu să îl recunoașteți. Și dovada că-l recunoașteți e faptul că l-ați și văzut. Iar Filip l-a zis: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl și ne e de ajuns. Ii răspunde Isus: De atâta vreme sunt cu voi Filipe și tu nu m'ai cunoscut. Cel ce m'a văzut pe mine a văzut pe Tatăl și atunci pentru care pricină mai spui: Arată-ne nouă pe Tatăl, — Tu nu crezi că eu sunt întru Tatăl și Tatăl întru mine este? (sf. Ioan 14, 7-10).

Firește Dumnezeu este invizibil, afară bineînțeles de raionul Maglavitului. Altfel cum ar spune și într'alt loc Mântuitorul: „Tot cel ce ascultă de Tatăl și învață dela Tatăl — adevărat are de temel al învățăturii sale pe Dumnezeu — vine la mine. Acest lucru nu înseamnă că pe Tatăl l-a văzut cineva, afară de cel ce este în Dumnezeu acesta l-a văzut

¹⁾ Nici marele literat nu și-a însușit caracteristica românească a celor două negații: ουδεις εώρακεν πωποτε, românește înseamnă pe Dumnezeu nimenia nu l-a văzut niciodată. Românește două negationes non dant affirmationem, ca grecește și latinește.

pe Tatăl (sf. Ioan 6, 45, 46). Sf. Pavel în Coloseni 1, 15 spune: Este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, Fiul adevărat (alci pâr. Galaction traduce ca un gnostic).

Prin urmare dacă Dumnezeu s'a arătat lui Petru la Maglavit, urmează că sf. Evanghelle după sf. Ioan sau să fie băgată pe foc, sau să fie cel puțin scoasă din canonul cărților noului Testament. Eu și acuma mă gândesc: ce-o zice lumea a doua zi de Paști când le-o citi-o?

II. Bine, bine, va zice cineva: Evanghella nu e totul. Mai este și interpretarea, pe care l-o dă Biserica. Cum Biserica românească a rămas singura cu vază în ortodoxie, ea o va interpreta în sensul Maglavitului. Revista profesorilor universitari Borolanu și Savin s'a pronunțat și a făcut urât la „Unirea“ că n'aprobă Maglavitul. Sub mitra mitroforiei sale înaltul prea cuvios Scriban va scrie câteva articole lămuritoare. Chiar dacă va asasina Scriptura și sf. Evanghelle, va salva Maglavitul. Pe pâr. Mihălcescu, decanul protestantismului universitar ortodox, l-a sărutat Petruche Lupu.

Deci, din punct de vedere doctrinar, gata. Ce ne facem însă cu sf. Vasile? Eu sunt preot de ceaslov și de mătăni. Ce să spun eu oamenilor în ziua de sf. Vasile, când le-o citi: „Dumnezeul Dumnezilor și Domnul Domnilor, făcătorul cetelor celor de sus, meșterul celor cerești și al celor pământeste, pe care nimenia din oameni nu l-a văzut, nici poate să-l vadă“... și ei m'or întreba: Cum se poate părinte; nu l-a văzut Petruche Lupu la Maglavit? — „P.

Seuca. Asta pe titlu că în sat ar bântui boala epidemică.

Adevărul însă care era? Fuseseră, înainte de 20 Decembrie 1935, patru cazuri de boală contagioasă. Toți băieții bolnavi au fost internați numai de câțiva în spital, așa că pe ziua din chestie nu mai era nici unul în parohie. Iar după 20. XII. 35 nu se mai declarase nici un caz. Cu toate acestea preotul nostru i-s'a interzis în chip brutal să intre nu numai în casele declarate contaminate, ci în oricare casă unită din Bozlaș. Dar numai preotul nostru. Pentru că cel ortodox și cel romano-catolic din Dicosânmartin au umblat cu crucea nestingheriți de nime pe la credincioșii lor numai cu o zi mai înainte, adică în 4 Ianuarie c.

Indignați peste măsură de această samavolnicie fără precedent, bunii noștri creștini din Bozlaș au înaintat protest la prefectura județeană, așteptând satisfacția ce li-se cade pentru această conturbare a libertății cultului — Sperăm, că autoritățile vor face dreptate.

Încă un lăcaș de închinare. Acesta s'a deschis la minele de aur »Iuliu Albini« din Almașul Mare (jud. Alba). Mulțumită înțelegerii superioare și mâinei larg deschise spre binefaceri a dd. Iuliu Albini senior și iunior, credincioșii noștri cari lucrează la minele din Almaș, precum și funcționarii uniți de acolo, începând cu praznicul Sf. Ștefan de după Crăciunul trecut, își au și ei lăcașul lor de închinare. Binecuvântarea s'a făcut fără prea mult fast, dar cu atât mai cu multă reculegere și înălțare sufletească. La sf. Liturghie slujită cu acel prilej a rostit un cuvânt ocazional păr. Dumitru Neda, redactorul nostru și păr. Sabin Olea de la Cib, preotul de bine, care va satisface nevoile sufletești ale credincioșilor noștri de acolo până la alte dispoziții. La isbânda planului cu capela noastră de la minele »Albini« mai notăm că a contribuit mult și d. inginer Pau, cu doamna. — Lumea multă, din toate satele din jur, s'a îndepărtat cu credința că binecuvântat pas s'a făcut în acea zi de praznic sfânt. Copiii săra-

cilor, cărora li-s'au împărțit tot atunci daruri în preț de vre-o 10.000 Lei, sigur, nu vor uita nici ei de grabă sărbătoarea Sf. Ștefan din anul încheiat.

Știri mărunte

Examen de licență în teologie. Rectoratul Academiei de teologie din Blaj, avizează, pe această cale, că în ziua de 5 Februarie c. începe sesiunea de examene pentru obținerea gradului de licențiat în teologie. La această dată candidații se vor prezenta la Rectorat, după ce în prealabil vor fi făcut reglementările cereri de admitere.

Bucurie sfântă în Valea Borcutului. Din informațiile primite de la păr. S. Lenghel de la Baiamare aflăm ca bunii noștri credincioși din colonia Valea Borcutului au avut parte de o bucurie mare și sfântă: li-s'a binecuvântat biserica ridicată încă în 1907 de marimosul d. Alexiu Pocol, iar acum radical renovată și frumos pictată, grație strădaniilor apostolești ale păr. Patrichie Trușășiu și daniei de peste 100.000 Lei de către Soc. Auriferă »Aurum«, în fruntea căreia stă ca director d. G. Martin. Actul sfânt l-a săvârșit în sobor de șapte preoți păr. Alexandru Breban, prepozitul de la Baiamare și primul preot al coloniei cu biserica binecuvântată. La banchetul ce a urmat s'a rostit o seamă de toasturi simțite.

Fapte ale îndurării. Reuniunea Mariană a Femeilor Române Unite din Arad, cu dna Olga Dr. Vicaș în frunte, a organizat și în acest an tradiționala serbare a pomului de Crăciun, cu cântări de colinde, recitări de poezii și o cuvântare a păr. Iosif Popa, protopopul nostru de acolo. După ultima colindă s'a împărțit o mulțime de daruri. Mai bine de 30 copii săraci au fost complect îmbrăcați; la peste 30 săraci adulți li-s'au împărțit ghete, haine, alimente, lemne; 90 școlari au primit pachetele cu fel de fel de bunătăți. Asta în parohia I. — În darohia II (Arad-Șega), tot atunci, și la aceeaș

inițiativă, în aceleași cadre sărbătorești, s'au împărțit la 100 săraci haine, alimente și bani. — Aceeaș Reuniune s'a îngrijit apoi de o serie de conferințe apologetice. Până acum au conferențiat dd. avocați Dr. Fântânar și Dr. Hetco. Acestora le vor urma alte conferințe rostite de intelectuali de-ai noștri »laici practicanți«, cum se precizează în scrisoarea informativă. — Cu Dumnezeu tot înainte!

Are și Vaticanul ministru de finanțe. Singurul stat din lumea întreagă care n'avea ministru de finanțe a fost până acum Vaticanul. După știri din Cetatea Veșnică s'a pus însă mai nou capăt acestei stări de lucruri. Reorganizând administrația Vaticanului, actualul Sf. Părinte în locul comitetului de trei cardinali care avea grija chestiilor financiare ale Sf. Scaun, a încredințat cu această treabă pe Msgr. Domenico Martini, secretarul conzistorului cardinalișu. Ceeace echivalează cu numirea sa ca ministru de finanțe al Vaticanului.

Locale. Măine, Dumineca după Botex, va predica în catedrală păr. Liviu Chinez, profesor de religie la Școala Normală de băieți, iar Dumineca viitoare, a Leproșilor, va predica păr. Ioan Vultur, profesor la liceul de băieți.

— De praznicul Bobotezei sf. slujbă din catedrală a fost celebrată de sobor canonicesc, în frunte cu Rvs. Iacob Popa, prepozit. După rugăciunea amvonului, toată lumea din biserică, public și autorități, cu preoțimea slujitoare, s'au îndreptat în procesiune spre Târnava, unde, la podul Vezei, s'a făcut sfințirea cea mare a apei. După care, în aceeaș ordine, mulțimea credincioasă a revenit la catedrală pentru încheierea sf. slujbe.

Misiuni populare în eparhia de Nord. Pe lângă bogatele primeniri sufletești din cuprinsul eparhiei de Nord. despre cari am scris cu alt prilej, în Dec. trecut s'au mai ținut misiuni populare și în alte cinci parohii cu rezultate nespuse de mângâietoare (numărul apropiierilor de SS. Taine îl dăm în paranteză). Așa: în Potdu, misionar fiind P. Gavril Fogoș, ieromonah de la Bixad (653); în Bârgău, unde slujba misionarului a săvârșit-o P. Gheorghe

carele nimenia din oameni nu l-a văzut" e ceea ce a spus Mântuitorul, precis cu aceleași cuvinte, iar adausul, »nici poate să-l vadă" e comentariul sf. Vasile. Între sf. Vasile și Petrache Lupu, ortodoxia cu cine este? Să se scoată cea dintâi moliftă a sf. Vasile din ceaslov, sau să se dea porunca să fie citită în taină spre a nu scandaliza, fiindcă de sf. Vasile nu se poate lipsi ortodoxia. Ori mai știți? Dacă e Petrache Lupu la mijloc!

III. E adevărat că una din fețele fericirii creștine textual este astfel formulată: Fericit cel curați cu inima, că acela vor vedea pe Dumnezeu: μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁρῶνται (sf. Matei 5, 8). S'ar putea lega cineva de acest text să-l aplice lui Petrache Lupu. Iată prilej bine venit ca scoțind patristica și toate blestămiile protestante să fi-se dovediască că P. Lupu, curat fiind cu inima, a văzut pe Dumnezeu. Din fericire, avem cuvântul lui Dumnezeu și tălmăcirea fericirii nu-l poate trece cu vederea. Cel curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu în ceriu, fiindcă pe pământ după sf. Vasile nu-l poate să-l vadă. Cunoștința noastră e frântură. Acum — în lumea aceasta adică — vedem, ca prin oglindă, în ghicitoră, atunci, însă, față către față; acuma cunosc în parte, dar atunci vom cunoaște pe deplin (I Corint. 13, 9 și 12).

Petrache Lupu dacă nu e un sperjur, e un zvezec. Fiindcă iată ce cântă Biserica: »Pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putință oamenilor, spre care nu cutează a căuta ogștile în-

gerezți. Iară prin Tine, Preacurată, s'a arătat oamenilor Cuvântul întrupat, pe carele preamărindu-L, pe Tine te fericim».

Arătări cerești, vizionii, sunt atâtea în creștinism. Dumnezeu Tatăl însă s'a arătat lui moș Avraam la stejarul din Mamvri. Lui Moise l-a dat legea, dar după ce a venit Fiul său nu s'a mai arătat nimănui. Pentru că după înviere, cei 11 ucenici au mers în Galileia, în muntele unde le rânduse lor Isus. Și apropiindu-se Isus de dânșii le-a vorbit următoarele cuvinte:

Datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ. Pentru această pricină, în calitate de Apostoli, învățați toate neamurile... (Cf Matei 28, 16—20). Chiar și sf. Pavel, deși nu era intrat formal în creștinism ci era încă sub imperiul legii vechi, i-s'a arătat în calea Damascului Domnul Hristos, fiindcă prin înviere dobândise »toată puterea«. În afară de calea Damascului, i-s'a mai arătat, noaptea, în vedenie: Nu te teme ci vorbește și nu tăcea (Faptele 18, 9; vedenia a avut-o în Corint). Dar să lăsăm pe sf. Apostoli. Lui sf. Nicolae i-s'a arătat Malca Domnului și Domnul în temniță și l-a dat o Evangheliă și un Omofor; lui sf. Ieronim i-s'a arătat Domnul și-a vorbit cu dânșul. Dar în 2000 de ani de creștinătate nu se mai pomenește de arătarea lui Dumnezeu Tatăl. Aderca are dreptate: Păstorul de la Maglavit are aerul vechilor profeți al lui Izrael. Asta în »Revista Ilustrată«, iar în »Vremea« își bate joc de nivelul bigot al marilor mulțimi. Scris plătît. S'au ortodoxia este abia în

epoca profeților lui Izrael, cu multe sute de ani ante Christum natum?

Un ovreiaș: Mi Ka elohim Baari — S'a apucat de horoscoape — Mai bine ar vinde horoscoape; face horoscopul lui Petrache Lupu în cel din urmă număr al »Vremii«. Uită însă să spună că Petrache Lupu, născut în zodia a-pelor, poate avea și apă la cap.

IV. Petrache Lupu, s'a născut în zodia racului, va da îndărăt ca racul. El n'are ce căuta într'o Biserică creștină serloasă: voi sunteți trupul lui Hristos și mădulări în parte. Și a pas Dumnezeu, a rânduit adică în rândul întâi pe Apostoli, al doilea pe profeți, al treilea pe dascăli, apoi pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, milosteniile, chiverniseliile, felurile limbilor (II Corint 12, 28). Cele dintâi patru sunt esențiale, celelalte patru suplente. Dar în care dintr'acestea poate fi pus P. Lupu? S'biul ar spune: în categoria facerii de minuni. E o minciună. Dela noi din oraș s'au dus atâșta nefericiți și toți au venit mai rău. Dacă preoții îndemnau și conduceau pelerinaje, o făceau pentru câștigul la oște. Acel vestit păr. Ouatu a susținut așa de mult Maglavitul fiindcă, după cât se pare, Cucernicia sa încă nu e născut; e numai ouat. Inexplicabil cum poate păr. Chiricuță să spule în »Târârnismul« că chiar dacă vedenia nu e reală, P. Lupu e de bună credință.

V. Tâmpenla lui Petrache Lupu coincide cu cele mai neiertate manifestări în Biserica ortodoxă românească. Întâi cazul P. S. Vărfolomei. Nu-l lertat unui vlădică să facă po-

Marina, ieromonah dela Bixad (547); în *Botis*, vestitor al cuvântului fiind P. Atanasie Maxim, egumenul dela Bixad (1260); în *Călinesiul* Sântului Mare, sub conducerea P. Augustin Pop, ieromonah dela Bixad (700) și în *Cuhea*, unde s'a ostenit cu vestirea cuvântului P. Leon, I. Manu, egumenul dela Moiseiu. — De invidiat tânăra eparhie cu călugării ei!

Propagandă binecuvântată. După informațiile agenției »Fides», în Calcutta Indiei s'a format mai nou, la sugestiile unui convertit, o grupare propagandistă cum nu este alta. Se numește »Saint Thomas More Convert Society». Membrii acestei organizații stau la dispoziția tuturor celor ce vreau să cunoască mai bine catolicismul. Împărtășesc din răspuneri reviste și cărți catolice. Tot la cincisprezece zile toți membrii asociației se adună să aprofundeze împreună vre-o chestie catehetică ori de apologetică. Intre altele apoi, intrând în legăturile acestei grupări, se obligă unul fieștecare se participe la toate întrunirile asociației, să nu cetească decât tipărituri catolice și să facă gratuit instracția convertiților.

Crucladă împotriva — pomului de Crăciun. Pornit din sudul Germaniei, obiceiul pomului de Crăciun s'a răspândit în toate țările Europei. Acum a pătruns și în păturile cele mai de jos. Cu aceasta însă, pe lângă toată drăgălășenia și duiosia lui, a început să devină primejdios pentru pădurile de brad. Și de aceea s'a și început să se ia măsuri împotriva lui. Anul acesta, folosindu-se și de pretextul sacrificiilor impuse de războiu, în Italia lui Mussolini s'au dat ordine, mai ales pentru Apulia și Calabria, să se înceteze cu pomii de Crăciun. La fel a purces și Letonia, din motive similare. Acestora li-s'a asociat Grecia, în decadența culturală a căreia joacă rol însemnat și pustiirea pădurilor sale.

Constituire. Asociația Studenților Români Uniți (*Astru*) din Timișoara, pe anul 1935—6 și-a ales *comitetul* în următoarea formație: președinte: Tului Bașiu; vicepreș.: E. Rașiu; secretar general: I. Vancai; cassier: I. B.

„uite popa, nu e popa... S'a declarat improptiva Maglavitului. Nu trebuia să cedeze subalternilor, să se ducă acolo să slujiască. Să fi demisionat.

Președintele asociației Clerului, veștitul *Petre Partenie*, Tizul lui P. Lupu și nepotul lui Gârboviceanu, a intrat în conflict cu I. P. S. Nicolae din Sâghii. Ori cât de deștept ar fi Partenie, și nu prea e, în disciplina creștină nu e lertat să polemizeze cu un Mitropolit!

Patriarhul României a ajuns să fie făcut într-o revistă a profesorilor de Teologie *Ianoș Ungurul*. După ce se citează după un italian relele calități ale Ungurilor, cu încheierea că ei sunt drojdia popoarelor, Patriarhului i-se spune că a venit din Ungurime și face pe Ianoș în Patriarhie. În „Creștinismul adevărat”, Profesorul universitar Director al revistei se infățișă Sanctității Sale și-i spunea: ori lichidează cu preotul ăsta, ori public articolul în care te face Ianoș¹⁾. Gică sf. Părinte dela Roma deși este infalibil, se spovedește în fiecare Vineri. Dacă se spovedește se și pocăește, vezi: contele Kayserling îl făcea pe Patriarhul nostru numai galant.

¹⁾ Ar putea zice cineva: Dar sf-ta dacă ești preot creștin, de ce scrii împotriva Ierarhiei? Eu nu. Eu, cronicar nou, înregistrez. Eu nu mă cert cu Sanctitatea a cărui galantonie e Kayserlingiană; eu nu mă port necuviincios ca Partenie și nu polemizez cu Mitropolitii. Eu nu fac pe Patriarhul României Ianoș. Eu nu. Dacă Vlădica Vartolomei e împotriva pâr. Bobin, apoi e pentru Bobine. Eu regret, și regret în conștiință.

Popa; bibliotecar: M. Tripa; secretari de ședință: B. Popa și O. Pop; membri în comitet: Eugen Boian și Gavril Muncaciu; controlor: Ervin Rinea. — Spor la muncă!

Abonament nou. Cu acest număr „Unirea” intră în al 46-a an de muncă. Pentru ducerea lui la bun sfârșit, imploră binecuvântările Domnului, în slujba căruia vrea să rămână cu neclătită hotărâre. — Cere în același timp dragostea neschimbată a cetitorilor, precum și întreg sprijinul lor moral și material. Trăind exclusiv din abanamente, face un călduros apel către toți fiii buni ai sfintei noastre Biserici unite cu Roma, să intre în rândul cetitorilor ei. Roagă apoi pe toți să trimită fără întârziere modestele sume înscrise pe frontispiciu, pe lângă cari deschidem, prin aceasta, abonament nou pe anul 1936. — In speranța că această cerere a noastră va fi ascultată, plecăm din nou la drum cu încredere deplină în Dumnezeu și cu gând hotărât de a face tot ce bielele noastre puteri ne vor permite pentru cauza sfântă pe care o servim.

Cărți & Reviste

Ep. Dr. ALEX. NICOLESCU: *Din natură*. Lugoj. 1935. Pagini: 28. (Format 8° mare). Prețul: 12 Lei.

Doă conferințe ale ilustrului autor. Una arată foloasele ce ni-le aduce contemplarea naturii, cealaltă tratând despre regina florilor, despre roză. Știința și poezia se împletesc într-o armonie fascinantă în această broșură, — a noua din »Biblioteca pentru clasa cultă», scoasă în întregime de ierarhul lugoian. Instruește și încântă totodată pe cetitor. Cu greu s'ar putea lăsa din mână până la rândul din urmă.

GIULIO AMADIO: *Il Piceno e la Romagna*. Montalto Marche. 1935. Pagini: 177. Prețul: 8 Lit.

La Paris ființează o așa zisă »Academia Latinitatis Excolendae» cu scopul de a cultiva și trăinici legăturile dintre popoarele neolatine. Membru al numite academii, autorul a strâns în acest volum a seamă de articole și două studii mai dezvoltate cu subiecte ce au ceva raport cu pământul românesc. Din acest unghiu privește pe Traian, Adrian, S. Giacomo della Marca, Antonio Bonfini, Seb. Delio, Sixto V și Clemente VIII, și Maiolino Bisaccioni, — toți fii ai anticului Samnium (azi Piceno), cu adânci simpatii pentru pământul și poporul latin al Daciei Traiane. Scriitorul acestei lucrări are tot dreptul la stima și iubirea noastră de frați întru latinitate.

ALMANAHUL „PRESA BUNĂ” pe anul 1936. Iași. 1935. Pagini: 96. Prețul 15 Lei.

Scriș cu dragoste de suflete și cu pricepere, almanahul dela Iași e o mică bibliotecă religioasă, cu chipuri frumoase, la îndemâna bunilor creștini de rit latin dela noi. — Are însă parte calendaristică și pentru uniți.

VASILE SPINEANU: *Semnele morții și stabilirea datei morții*. Cluj. 1935. Pagini 31. Prețul: ?

Teză de doctorat în medicină și chirurgie, susținută la universitatea din capitala Ardealului. Temeinic lucrată pe baza celor mai de seamă opere de specialitate, teza fostului extern al clinicilor clujene, așa cum e scrisă, face cinste autorului despre care ne place să credem că va continua să muncească și cu peana pe tărîmul medical.

ALMANAHUL REVISTEI „VIAȚA”, pe anul 1936. Săbăoani. 1935. Pagini 103. Prețul: 15 Lei.

Tipărit de PP. Franciscani din Moldova pentru catolicii români de rit latin, va fi cetit cu mult folos și de ai noștri. Căci e plin de învățături creștinești și de glume sănătoase. — Are parte calendaristică și pentru uniți. Și multe icoane drăguțe.

CUVÂNTUL ADEVĂRULUI: (Anul XV). Nr. 1, pe Ianuarie c. Bixad 1936. Revistă omiletică. Apare lunar. Abonamentul anual: 250 Lei.

Pe lângă toată restanța de 400.000 Lei abonamente neincasate, Părinții Basiliani continuă să scoată atât de binevenite lor periodic de predici și orientări pastorale. Numărul prim din acest an se prezintă în haină

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

nouă și cu un material bogat, semnat de PP. Augustin Pop, Lucian Pop, N. Lupu, Gh. Marina, E. V. Degan, Dr. N. Brînzeu ș. a. — Merită toată atenția și sollicitudinea mai ales a celor cărora e menit în primul rând: a preoților noștri din pastorație.

Telefonul „Unirii”

P. Reghin. Știm și noi, că dorința de-a vedea înviată, în forme potrivite pentru ziua de astăzi, »Cultura Creștină» care, pe vremuri, a făcut atâta bine și atâtă cinste Bisericii, este generală nu numai la clerul nostru, ci și la mireni frunțași. Recunoaștem, că este cât se poate de îndreptățită. Avem absolută nevoie de un organ de publicitate asemănător. Nu căutăm pricepile pentru care, până astăzi, a trebuit să rămânem cu dorința neimplinită. Preferăm să privim în viitor. Și să vă dăm o veste care, suntem siguri, o veți primi cu mare bucurie: »Cultura Creștină» reinvie. Nu în viitorul depărtat, ci chiar acum, în luna aceasta. La sfârșitul lui Ianuarie va apare numărul întâi al noiei serii. Și, după cât am putut afla, în condiții excelente, atât din punct de vedere redacțional, cât și tehnic. S'au legat într'un mănunchiu, pentru scoaterea ei, cele mai de seamă condeie ale Bisericii noastre. Vor colabora, fără îndoială, toți cei cari au ceva de spus pentru folosul cauzei sfinte în slujba căreia va sta revista. Și, ne place să sperăm, va fi citită și plătită cu însuflețire curată, de toți fiii buni ai sfintei noastre Biserici.

B. Cluj. »Cele trecute vremi» sunt cu atât mai nebuloase, cu cât sunt mai trecute. Acela care vrea să ne călăuzească prin labirintul lor, trebuie să le cunoască bine și să fie cu încordată luare aminte la toate fețele problemelor ce se deschid la tot pasul. Numai bunăvoință a fi obiectiv nu ajunge. — Aceasta o știe, de sigur, și Dr. I. F. care ne înfățișează, în »România Nouă» din 10. I. 36, pe marele astronom și naturalist »Galileo de Galileia», (căruia, de altfel, toată lumea îi zice simplu »G. Galilei».) De ce ține, dar, să ni-l arate încă din titlu, cu slovă mare, de senzație: »Un martir al științei?« Un mare învățat, da, a fost; dar »martir»? De ce? Vreme lungă a fost profesor celebru la universități, în cari cuvântul Papei era hotărîtor și a murit, la 1642, că un bun catolic, cu binecuvântarea specială a Papei Urban VIII. — A avut, ce-i drept, la 1633, un conflict cu Congregația Inchiziției, pentru »Dialogurile» în cari susținea sistemul heliocentric al lui Copernic. A fost citat la Roma. »Astăzi e dovedit că G. n a fost supus la tortură» — mărturișește și autorul nostru — dar a trebuit să facă o mărturisire de credință catolică. Atât și nimic mai mult. Până aici, nu prea vedem »martiriul». Dar, afirmă autorul, de aici încolo începe pentru G. »viața de martir». De unde scoate acest lucru, nu știm. A trăit G. prea bătrân decât să mai poată funcționa la școală, retras în Arcetur și la curtea episcopescă din Siena A trăit rău? Nu; ci și-a continuat fără întrerupere studiile și cercetările. În special pe cele privitoare la legile fundamentale ale mecanicii și la lună. Tot aici a născocit, orb și aproape surd, legarea pendulei de ceasornic. — Teribila »Inchiziție» s'a mulțumit deci cu puțin în cazul G. A greșit de sigur, într-o chestiune de știință naturală. Nu-i mirare. Nu e infalibilă. Avea însă dreptul de-a interveni la apariția »Dialogurilor». Fiindcă felul cum au fost scrise era din multe puncte de vedere păgubitor. Prezenta ca indiscutabile adevăruri, cari atunci încă nu erau deplin dovedite. Mai mult: A încurcat problema astronomică cu una dogmatică, de tâlcuire a sf. Scripturi. De aceea, încă odată, oricât Congregația a greșit în știința naturală, era în dreptul ei să intervină din punctul de vedere teologic. Iar mai târziu, când dreptatea tezelor lui G. a fost dovedită, »Dialogurile» lui au fost luate de pe »Index». — Concluzia: nu e bine să ne grăbim nici cu facerea martirilor, nici cu titluri de articole senzaționale.

P. Blaj. Am primit abonamentul. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

C. Belting. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1933.

Oficiul parohial Boeșa-montană. Chităm primirea abonamentului pe 1933.

Dr. M. Cluj. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31 III 1936.

Oficiul parohial Dragu. Am primit abonamentul pe 1934.

Parohia gr. cat. Ghioda. Am primit abonament pe 1932.

Am primit abonamentul pe 1936: Dr. S. Aleșd;

A. Zlatna.

Oficiul parohial Ocland. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30. X. 1936.

IGONOSTASE,
pictura murală, artistică
execută pictorul
ANTONIU W. ZEILER
Atelier fondat în anul 1903 în BLAJ